

Zadeva C-63/24 [Galte]ⁱ

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

26. januar 2024

Predložitveno sodišče:

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (Litva)

Datum predložitvene odločbe:

24. januar 2024

Tožeča stranka na prvi stopnji in pritožnik:

K. L.

Tožena stranka na prvi stopnji in nasprotna stranka:

Migracijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos

[...]

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

(VRHOVNO UPRAVNO SODIŠČE LITVE)

SKLEP

24. januar 2024

[...]

Senat vrhovnega upravnega sodišča Litve v razširjeni sestavi [...] [sestava sodišča]

je na seji sodišča v pisnem pritožbenem postopku obravnaval upravno zadevo v zvezi s pritožbo pritožnika K. L. zoper sodbo Vilniaus apygardos administracinis teismas (regionalno upravno sodišče, Vilna, Litva) z dne 30. marca 2023 v upravni zadevi, ki se nanaša na tožbo [tega] pritožnika [...] proti nasprotni stranki

ⁱ Ime te zadeve je izmišljeno. Ne ustreza resničnemu imenu nobene od strank v postopku.

Migracijos departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (oddelek za migracije pri ministrstvu za notranje zadeve Republike Litve) za razglasitev ničnosti odločbe in odreditev izvršitve dejanj.

Senat v razširjeni sestavi

je ugotovil:

I.

- 1 Obravnavana zadeva se nanaša na spor med pritožnikom K. L. (v nadaljevanju: pritožnik) in nasprotno stranko, oddelkom za migracije pri ministrstvu za notranje zadeve Republike Litve (v nadaljevanju: nasprotna stranka ali oddelek), ki se nanaša na to, ali je bil del odločbe nasprotne stranke z dne 16. januarja 2023 [...] (v nadaljevanju: odločba), s katero je bilo odločeno, da se pritožniku ne prizna mednarodna zaščita v Republiki Litvi, zakonit in utemeljen.

Pravni okvir. Mednarodno pravo.

- 2 Konvencija o statusu beguncev, podpisana 28. julija 1951 v Ženevi (*Zbirka pogodb Združenih narodov*, zv. 189, str. 150, št. 2545 (1954)) (v nadaljevanju: Ženevska konvencija), je začela veljati 22. aprila 1954. Dopolnjena je bila s Protokolom o statusu beguncev, ki je bil sklenjen 31. januarja 1967 v New Yorku in je začel veljati 4. oktobra 1967 (v nadaljevanju: Protokol).
- 3 V preambuli Ženevske konvencije je navedeno, da je naloga visokega komisarja Združenih narodov za begunce (UNHCR) nadzorovanje uporabe mednarodnih konvencij za varstvo beguncev, in določeno, da se države zavezujejo, da bodo sodelovale z UNHCR pri izvajanju njegovih obveznosti, zlasti pa da bodo olajšale njegovo obveznost nadzorovanja uporabe določb teh instrumentov.
- 4 Člen 1(F)(b) Ženevske konvencije določa, da se določbe te konvencije ne uporabljajo za katerokoli osebo, pri kateri obstajajo resni razlogi za sum, da je storila hudo nepolitično kaznivo dejanje izven države pribežališča, preden je bila sprejeta vanjo kot begunec.
- 5 V skladu s členom 33(1) Ženevske konvencije o statusu beguncev nobena država pogodbenica na nikakršen način begunca ne bo izgnala ali prisilno vrnila na meje ozemlja, kjer bi bila njegovo življenje ali svoboda ogrožena zaradi njegove rase, vere, državljanstva, pripadnosti neki določeni družbeni skupini ali določenega političnega prepričanja.

Pravni okvir. Pravo Unije.

- 6 V uvodni izjavi 4 Direktive 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do

mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite (v nadaljevanju: Direktiva 2011/95/EU) je navedeno, da Ženevska konvencija in Protokol predstavljata temelja mednarodne pravne ureditve za zaščito beguncev.

- 7 V uvodni izjavi 16 Direktive 2011/95/EU je navedeno, da ta direktiva upošteva temeljne pravice in spoštuje načela, priznana zlasti z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah. Ta direktiva si prizadeva zlasti zagotoviti polno spoštovanje človekovega dostojanstva in pravice do azila prosilcev za azil in družinskih članov, ki jih spremljajo, ter spodbujati uporabo členov 1, 7, 11, 14, 15, 16, 18, 21, 24, 34 in 35 navedene listine in bi jo bilo zato treba temu ustrezno izvajati.
- 8 V skladu s členom 12(2)(b) Direktive 2011/95/EU državljani tretje države ali oseba brez državljanstva ne more biti begunec, če obstajajo tehtni razlogi za domnevo, da je storil(-a) hudo nepolitično kaznivo dejanje zunaj države sprejemnice, preden ga/jo je ta sprejela kot begunca (tj. preden mu/ji je izdala dovoljenje za prebivanje, ki je temeljilo na priznanju statusa begunca); posebej kruta dejanja, tudi če so bila storjena zaradi domnevno političnih ciljev, se lahko štejejo kot huda nepolitična kazniva dejanja.
- 9 Člen 21(1) Direktive 2011/95/EU določa, da morajo države članice spoštovati načelo nevračanja skladno s svojimi mednarodnimi obveznostmi.
- 10 V členu 18 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah je navedeno, da mora biti pravica do azila zagotovljena ob upoštevanju pravil Ženevske konvencije z dne 28. julija 1951 in Protokola z dne 31. januarja 1967 o statusu beguncev in v skladu s Pogodbo o Evropski uniji in Pogodbo o delovanju Evropske unije.

Pravni okvir. Nacionalno pravo.

- 11 Člen 86(1) Lietuvos Respublikos įstatymas dėl užsieniečių teisinės padėties (zakon Republike Litve o pravnem statusu tujih državljanov) (v nadaljevanju: zakon) določa, da se „[s]tatus begunca [...] prizna prosilcu za mednarodno zaščito, ki se zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem zaradi rase, vere, narodne pripadnosti, pripadnosti določeni družbeni skupini ali določenega političnega prepričanja nahaja zunaj države, katere državljani je, in ne more ali noče uživati varstva te države, ali osebi brez državljanstva, ki se nahaja zunaj države svojega običajnega prebivališča in ki se zaradi zgoraj navedenih razlogov ne more ali se boji vrniti vanjo, če zanjo ne obstajajo izključitveni razlogi iz člena 88(1) in (2) tega zakona“.
- 12 V členu 88(2), točka 3, zakona je navedeno, da se „[p]rosilcu za mednarodno zaščito, ki izpolnjuje merila iz člena 86(1) tega zakona, [...] status begunca ne prizna, če obstajajo tehtni razlogi za domnevo, da je pred vstopom v Republiko Litvo storil hudo nepolitično kaznivo dejanje (posebej kruta dejanja, tudi če so bila storjena zaradi domnevno političnih ciljev, se lahko štejejo za huda

nepolitična kazniva dejanja) ali je kriv dejanj, ki nasprotujejo namenom in načelom Združenih narodov, ali je napeljeval k storitvi takih kaznivih dejanj ali takih dejanj ali bil pri njih kako drugače udeležen“.

- 13 V členu 40(1), točka 8, zakona je navedeno, da se tujemu državljanu lahko izda ali podaljša dovoljenje za začasno prebivanje, med drugim če tujega državljana ni mogoče vrniti v tujo državo ali izgnati iz Republike Litve v primerih, navedenih v členu 130(1), (2) in (4) navedenega zakona;
- 14 Člen 130(1) zakona prepoveduje izgon ali vrnitev tujega državljana v državo, kjer bi bila njegovo življenje ali svoboda ogrožena ali kjer bi bil lahko preganjan zaradi svoje rase, vere, narodne pripadnosti, pripadnosti določeni družbeni skupini ali določenega političnega prepričanja, ali v državo, iz katere bi bil lahko nato poslan v tako državo.
- 15 V skladu s pododstavkom 92.2.2. Prieglobsčio Lietuvos Respublikoje suteikimo ir panaikinimo tvarkos aprašas (opis postopkov za priznanje in odvzem mednarodne zaščite v Republiki Litvi), odobrenim z Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2016 m. vasario 24 d. įsakymas Nr. 1V-131 (odredba št. 1V-131 ministra za notranje zadeve Republike Litve z dne 24. februarja 2016 (za zadevo je upoštevana različica, kakor je bila nazadnje spremenjena z odredbo št. 1V-819 z dne 28. decembra 2022), pooblaščen javni uslužbenec oddelka za migracije, ki meritorno obravnava prošnjo za mednarodno zaščito, mora v registru osumljencev, obdolžencev in obsojencev preveriti podatke o prosilcu za mednarodno zaščito, in sicer, ali je bil prosilec za mednarodno zaščito (starejši od 14 let) s pravnomočno sodbo spoznan za krivega storitve hudega ali zelo hudega kaznivega dejanja ali za udeleženca pri storitvi takega kaznivega dejanja.

Upošteveno dejansko stanje.

- 16 V obravnavani upravni [zadevi] je bilo ugotovljeno, da je pritožnik, ki je nezakonito prečkal mejo med Litvo in Belorusijo, 17. februarja 2022 pri oddelku vložil prošnjo za priznanje mednarodne zaščite in izdajo dovoljenja za začasno prebivanje v Republiki Litvi.
- 17 Po navedbah pritožnika so ga organi v (*prikriti podatki*) trikrat neupravičeno obsodili, pri čemer je bil pravi razlog za to ta, da je bil dejaven v (*prikriti podatki*) opoziciji v (*prikriti podatki*). Pritožnik je navedel, da je pobegnil iz (*prikriti podatki*), ker so uradniki organov preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj v tej državi začeli izvajati zaslišanja (*prikriti podatki*), ki jih je pritožnik razumel kot poskus pristojnih organov, da si izmislijo še eno kazensko zadevo proti njemu. Po njegovih navedbah ga organi (*prikriti podatki*) preganjajo iz dveh razlogov: širjenja političnih informacij in organizacije shodov.
- 18 Oddelek je opravil preiskavo in kot mogoč razlog za pregon pritožnika ugotovil javno kritiziranje organov (*prikriti podatki*) (*prikriti podatki*). Po informacijah, pridobljenih o državi izvora, so osebe, ki se ne strinjajo s (*prikriti podatki*) v

(*prikriti podatki*), zelo aktivno preganjane. V skladu s tem je oddelek ugotovil, da čeprav pritožnikove objave v družbenih medijih niso bile popularne, se je njegovo ime pojavilo na seznamu (*prikriti podatki*), ki so ga objavili organi (*prikriti podatki*), pa tudi v različnih medijskih člankih (*prikriti podatki*). V teh okoliščinah je po presoji oddelka zelo verjetno, da bi bil pritožnik prijeto v izvorni državi in da bi bile po prijemu njegove vsebine v družbenih medijih verjetno preverjene. Zato je oddelek ugotovil, da skoraj zagotovo obstaja tveganje, da bo pritožnik kazensko preganjan za objavo zgoraj navedenih vsebin, zaradi česar bi mu bilo mogoče priznati status begunca v Republiki Litvi.

- 19 (*prikriti podatki*).
- 20 Po presoji vsebin, okoliščin, posledic in pritožnikovih obsodb v kazenskih zadevah je oddelek ugotovil, da so obtožbe zoper pritožnika (*prikriti podatki*) utemeljene [...]. Drugače povedano, po presoji oddelka je pritožnik storil dejanja, zajeta z opredelitvijo pojma „hudo nepolitično kaznivo dejanje“, zaradi česar je v skladu s členom 88(2), točka 3, zakona izključen iz statusa begunca.
- 21 Po ugotovitvi, da pritožniku iz razlogov, določenih v členu 88 zakona, ni mogoče priznati mednarodne zaščite, je oddelek kljub temu odločil, da je na podlagi člena 130(1) zakona pritožnika prepovedano vrniti v njegovo izvorno državo, ker bi ga lahko v (*prikriti podatki*) preganjali zaradi političnega prepričanja. V skladu s tem je oddelek na podlagi člena 40(1), točka 8, zakona pritožniku izdalo dovoljenje za začasno prebivanje.
- 22 Ker se ni strinjal z delom odločbe o zavrnitvi mednarodne zaščite v Republiki Litvi, je pritožnik pri regionalnem upravnem sodišču, Vilna, vložil tožbo. Navedeno sodišče je s sodbo z dne 30. marca 2023 pritožnikovo tožbo zavrnilo kot neutemeljeno. Pritožnik je zoper to sodbo vložil pritožbo pri vrhovnem upravnem sodišču Litve.

Senat v razširjeni sestavi

ugotavlja:

II.

- 23 V obravnavani zadevi se postavljajo vprašanja v zvezi z razlago člena 12(2)(b) Direktive 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite v povezavi [...] s členom 18 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah. Zato je treba Sodišču v predhodno odločanje nujno predložiti [...] [navedba določb procesnega prava].
- 24 Pritožnik poudarja, da je že prestal kazen za kaznivo dejanje, zaradi katerega ga je oddelek izključil iz statusa begunca. Pritožnik na podlagi virov, ki jih je objavil

UNHCR, trdi, da se v takih položajih določba o izključitvi iz statusa begunca ne uporablja več. V skladu s tem pritožnik predlaga, da se zadeva predloži Sodišču Evropske unije v odločanje o razlagi člena 12(2)(b) Direktive 2011/95/EU.

- 25 Nasprotna stranka poudarja, da litovski zakonodajalec ni opredelil pojma hudega nepolitičnega kaznivega dejanja. Taka opredelitev pojma naj tudi ne bi bila izrecno podana v Direktivi 2011/95/EU. Zato je bil v pritožnikovem primeru uporabljen praktični vodnik Agencije Evropske unije za azil o izključitvi pri hudih (nepolitičnih) kaznivih dejanjih Practical Guide on Exclusion for Serious (Non-Political) Crimes¹ (v nadaljevanju: praktični vodnik o hudih (nepolitičnih) kaznivih dejanjih), v katerem so podane opredelitev pojma hudih nepolitičnih kaznivih dejanjih in smernice za presojo. Oddelek je v skladu z merili, podanimi v tem vodniku, preučil kazniva dejanja, ki jih je storil pritožnik, in ugotovil, da so bila zajeta (eno od njih) z opredelitvijo pojma „hudo nepolitično kaznivo dejanje“.
- 26 Po trditvah nasprotne stranke trenutno ne obstaja sodna praksa v zvezi z obravnavano problematiko, poleg tega pa ni skladnosti pri načinu, na katerega države članice Unije opredeljujejo ali presojajo vpliv prestanka kazni na odločitev o zavrnitvi mednarodne zaščite v primeru hudih nepolitičnih kaznivih dejanj. Praktični vodnik EUAA o hudih (nepolitičnih) kaznivih dejanjih ne obravnava presoje primerov, v katerih je oseba prestala kazen. Kljub temu je v praktičnem vodniku Evropskega azilnega podpornega urada „Praktični vodnik urada EASO. Izključitev“ pojasnjeno, da lahko „glede na nacionalno prakso [...] uradnik, ki vodi zadevo, presodi, ali je prosilec že odslužil zadostno kazen za izključitvena dejanja, pri čemer upošteva: trajanje kazni v zvezi s tem, kar bi veljalo za razumen rok v skladu s standardi EU, ravnanje posameznika, odkar je sodeloval pri dejanjih, vključno s časom v zaporu, ali je prosilec izrazil obžalovanje, zagotovil odškodnino in/ali prevzel odgovornost za svoja dejanja“.² Nasprotna stranka poudarja, da besedilo tega vodnika kaže na to, da ima uradnik, ki vodi zadevo, pri tem diskrecijsko pravico.
- 27 V skladu s členom 2(d) Direktive 2011/95/EU „begunec“ pomeni državljana tretje države, ki se zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem zaradi rasne, verske, nacionalne pripadnosti, političnega prepričanja ali pripadnosti določeni družbeni skupini nahaja zunaj države, katere državljan je, in ne more ali zaradi tega strahu noče izkoristiti zaščite te države, ali osebo brez državljanstva, ki se nahaja zunaj države prejšnjega običajnega prebivališča zaradi enakih razlogov, kot so navedeni zgoraj, in se ne more ali zaradi tega strahu noče vrniti vanjo, in za katera se ne uporablja člen 12.

¹ Agencija Evropske unije za azil „Practical Guide on Exclusion for Serious (Non-Political) Crimes“: <https://euaa.europa.eu/publications/practical-guide-exclusion-serious-non-political-crimes>.

² Evropski azilni podporni urad „Praktični vodnik urada EASO. Izključitev“, str. 35, https://euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/EASO_Practical_Guide_-_Exclusion_%28final_for_web%29.pdf.

- 28 Kazniva dejanja in ravnanja iz člena 1(F) Ženevske konvencije oziroma člena 12(2) Direktive 2011/95 resno ogrožajo temeljne vrednote, kot je spoštovanje človekovega dostojanstva in človekovih pravic, na katerih, kot določa člen 2 PEU, temelji Unija, pa tudi mir, katerega krepitev je v skladu s členom 3 PEU cilj Unije (sodba Sodišča (veliki senat) z dne 2. maja 2018, K./Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie in H. F./Belgische Staat (C-331/16 in C-366/16, EU:C:2018:296, točka 46)).
- 29 Člen 12(2)(b) Direktive 2011/95/EU določa, da državljan tretje države ali oseba brez državljanstva ne more biti begunec, če obstajajo tehtni razlogi za domnevo, da je storil hudo nepolitično kaznivo dejanje zunaj države sprejemnice, preden ga je ta sprejela kot begunca (tj. preden mu je izdala dovoljenje za prebivanje, ki je temeljilo na priznanju statusa begunca); posebej kruta dejanja, tudi če so bila storjena zaradi domnevno političnih ciljev, se lahko štejejo kot huda nepolitična kazniva dejanja.
- 30 Sodba Sodišča (veliki senat) Bundesrepublik Deutschland/B in D v združenih zadevah C-57/09 in C-101/09 poudarja, da je izključitev iz statusa begunca iz enega od razlogov iz člena 12(2)(b) ali (c) Direktive 2004/83 odvisna od teže storjenega dejanja, ki mora biti take stopnje, da zadevna oseba ne more legitimno zaprositi za zaščito, ki jo daje status begunca v smislu člena 2(d) te direktive. V skladu s tem ima pristojni organ obveznost presoditi teže storjenih dejanj in individualno odgovornost zadevne osebe. Zato je treba upoštevati vse okoliščine teh dejanj in položaj te osebe. Če taka presoja privede do ugotovitve, da je treba uporabiti člen 12(2) Direktive 2011/95/EU, ni treba opraviti preizkusa sorazmernosti (sodba Sodišča (veliki senat) z dne 9. novembra 2010, Bundesrepublik Deutschland/B in D (zadevi C-57/09 in C-101/09, EU:C:2010:661, točki 108 in 109)).
- 31 Po mnenju tega senata je za razlog za izključitev iz statusa begunca, naveden v členu 12(2)(b) Direktive 2011/95/EU, smiselno upoštevna sodba Sodišča Ahmed. V tej sodbi je Sodišče pri preučevanju razloga za izključitev iz subsidiarne zaščite iz člena 17(1)(b) Direktive 2011/95/EU poudarilo, da čeprav ima merilo kazni, ki je predpisana v kazenski zakonodaji zadevne države članice, poseben pomen za presojo teže kaznivega dejanja, ki upravičuje izključitev iz subsidiarne zaščite na podlagi člena 17(1)(b) Direktive 2011/95, lahko pristojni organ zadevne države članice razlog za izključitev iz te določbe uporabi šele po tem, ko je za vsak posamezen primer presodil natančna dejstva, ki jih pozna, da bi ugotovil, ali obstajajo tehtni razlogi za domnevo, da dejanja zadevne osebe, ki izpolnjuje merila za pridobitev zaprosenega statusa, spadajo pod ta razlog za izključitev. Ta razlaga je potrjena s poročilom Evropskega azilnega podpornega urada (EASO) iz januarja 2016 o izključitvi v zvezi s členoma 12 in 17 direktive o pogojih za azil (2011/95/EU), naslovljenim „Exclusion: Articles 12 and 17 of the Qualification Directive (2011/95/EU)“, ki v točki 3.2.2, ki se nanaša na člen 17(1)(b) Direktive 2011/95, priporoča, naj se teža kaznivega dejanja, ki upravičuje izključitev osebe iz subsidiarne zaščite, presoja glede na več meril, kot so zlasti vrsta zadevnega dejanja, povzročena škoda, vrsta postopka za pregon, narava

predpisane kazni in upoštevanje vprašanja, ali tudi večina sodišč zadevno dejanje šteje za hudo kaznivo dejanje. Sodišče je tudi poudarilo, da so poleg tega podobna priporočila vsebovana v točkah od 155 do 157 priročnika o postopkih in merilih za določanje upravičenosti do statusa begunca z vidika Konvencije o statusu beguncev iz leta 1951 in njenega Protokola iz leta 1967 Handbook on Procedures and Criteria for determining Refugee Status under the 1951 Convention and the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees (glej sodbo Sodišča z dne 13. septembra 2018, Shajin Ahmed/Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal, C-369/17, EU:C:2018:713, točke od 55 do 57).

- 32 V okviru tega je treba poudariti, da se v obravnavani upravni zadevi postavlja vprašanje glede presoje prestale kazni za storjeno kaznivo dejanje v okviru člena 12(2)(b) Direktive 2011/95/EU. Po mnenju tega senata se taka okoliščina po svojem bistvu ne nanaša na „težo“ dejanja, ki ga je storil prosilec za mednarodno zaščito, ali na njegovo „individualno odgovornost“ za storitev tega dejanja.
- 33 V zvezi s tem ta senat ugotavlja, da v praktičnem vodniku o izključitvi pri hudih (nepolitičnih) kaznivih dejanjih iz točke 25 tega sklepa upoštevna okoliščina v obravnavani upravni zadevi (kazen, ki jo je prosilec za mednarodno zaščito prestal) ni navedena med merili za presojo teže kaznivega dejanja (ali na seznamu okoliščin, ki se lahko upoštevajo pri individualni analizi teže kaznivega dejanja, v Prilogi A k temu dokumentu); res pa je, da ta seznam ni niti dokončen niti izčrpen.³
- 34 Ta okoliščina ni navedena v razdelku 3.4 druge izdaje sodniške analize Evropskega azilnega podpornega urada o izključitvi v zvezi s členoma 12 in 17 direktive o pogojih za azil „Exclusion: Articles 12 and 17 Qualification Directive. Second Edition“, ki obravnava elemente hudega nepolitičnega kaznivega dejanja iz člena 12(2)(b) Direktive 2011/95/EU, ali razdelku 3.6, ki poudarja pravne vidike, upoštevne za ugotavljanje individualne odgovornosti.⁴ Res je, da je v razdelku 3.7 o prestanku kazni „Expiation“ tega dokumenta navedeno, da je „Sodišče Evropske unije [...] v sodbi B in D v odgovoru na vprašanja, ki ju je postavilo nemško zvezno upravno sodišče, posredno obravnavalo vprašanje, ali je lahko prenehanje kazni za izključitveno dejanje ali kaznivo dejanje dejansko upošteven dejavnik pri presoji izključitve iz statusa begunca“. Po mnenju tega senata v razdelku 3.7 zadevne sodniške analize Evropskega azilnega podpornega urada ni navedeno jasno stališče o obravnavani temi, poleg tega pa, kar je še pomembneje, sodna praksa Sodišča ne razlaga ali presoja okoliščin podobne narave za namene člena 12(2)(b) Direktive 2011/95/EU.

³ Agencija Evropske unije za azil „Practical Guide on Exclusion for Serious (Non-Political) Crimes“, str. 13–18; <https://euaa.europa.eu/publications/practical-guide-exclusion-serious-non-political-crimes>.

⁴ Sodniška analiza Evropskega azilnega podpornega urada „Exclusion: Articles 12 and 17 Qualification Directive. Second edition“; https://euaa.europa.eu/sites/default/files/EASO_Exclusion_second_edition_JA_EN.pdf.

- 35 Kljub temu je v skladu s točko 157 priročnika o postopkih in merilih za določanje upravičenosti do statusa begunca z vidika Konvencije o statusu beguncev iz leta 1951 in njenega Protokola iz leta 1967, na katerega se Sodišče sklicuje v sodbi Ahmed, „[p]ri oceni narave domnevno storjenega kaznivega dejanja [...] upoštevno tudi dejstvo, da je prosilec, ki je bil obsojen za hudo nepolitično kaznivo dejanje, že prestal kazen ali je bil pomiloščen ali amnestiran. V zadnjem navedenem primeru obstaja domneva, da se izključitvena klavzula ne uporablja več, razen če je mogoče dokazati, da kljub pomilostitvi ali amnestiji še vedno prevladuje prosilčev kriminalni značaj“.⁵
- 36 Poleg tega je v praktičnem vodniku Evropskega azilnega podpornega urada „Praktični vodnik urada EASO. Izključitev“ podan seznam dodatnih dejavnikov in navedeno *expressis verbis*, da so „[d]ejavniki v nadaljevanju [...] lahko odvisni od nacionalne prakse. Če obstajajo tehtni razlogi za domnevo individualne odgovornosti prosilca za izključitveno dejanje, lahko odvisno od nacionalne prakse uradnik, ki vodi zadevo, razmisli, ali bi izključitev v tem primeru izpolnila cilje izključitvenih klavzul. Bolj ko je izključitveno dejanje nezaslišano, manj se pri sprejemanju končne odločitve upoštevajo naslednji dejavniki“.⁶ Ti dejavniki so: (i) prestana kazen za (sicer) izključitveno dejanje; (ii) čas, ki je pretekkel od kaznivega ravnanja; (iii) amnestija ali pomilostitev.
- 37 Glede na navedeno senat v razširjeni sestavi meni, da je v okviru vseh upoštevnihih okoliščin pri presoji teže kaznivega dejanja, ki ga je storil prosilec za mednarodno zaščito, in njegove individualne odgovornosti kazen, ki jo je že prestal, njegova pomilostitev ali amnestija ali katera koli druga okoliščina podobne narave lahko upošteven dejavnik, ki privede do (ne)uporabe člena 12(2)(b) Direktive 2011/95/EU. Vendar temu senatu ni jasno, ali bi okoliščina, kot je ta, ki je sporna v obravnavani zadevi, *ipso facto* izključila uporabo člena 12(2)(b) Direktive 2011/95/EU. Drugače povedano, senat ima pomisleke glede tega, ali pri presoji, ali za dejanja osebe, ki sicer izpolnjuje merila za priznanje statusa begunca, veljajo razlogi za izključitev iz statusa begunca iz člena 12(2)(b) Direktive 2011/95/EU, obstaja obveznost upoštevanja kazni, ki jo je ta oseba že prestala, ali njene pomilostitve ali amnestije ali katere koli druge okoliščine podobne narave.
- 38 V okviru tega je treba poudariti, da mora biti v skladu s členom 18 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah pravica do azila zagotovljena ob upoštevanju pravil Ženevske konvencije z dne 28. julija 1951 in Protokola z dne 31. januarja 1967 o statusu beguncev ter v skladu s Pogodbo o Evropski uniji in

⁵ Handbook on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status under the 1951 Convention and the 1967 Protocol relating to the Status of Refugees, str. 36, točka 157; <https://www.unhcr.org/media/handbook-procedures-and-criteria-determining-refugee-status-under-1951-convention-and-1967>.

⁶ Evropski azilni podporni urad „Praktični vodnik urada EASO. Izključitev“, str. 35; https://euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/EASO_Practical_Guide_-_Exclusion_%28final_for_web%29.pdf.

Pogodbo o delovanju Evropske unije. Zato se temu senatu zdi pomembno poudariti, da so bili razlogi za zavrnitev statusa begunca iz člena 1(F) Ženevske konvencije in člena 12(2) Direktive 2011/95 določeni zato, da se osebam, ki niso upravičene do zaščite, ki jo daje status begunca, zavrne priznanje tega statusa (sodba Sodišča z dne 2. maja 2018, K./Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie in H. F./Belgische Staat, (C-331/16 in C-366/16, EU:C:2018:296, točka 50)). V skladu s tem bi po mnenju tega senata obveznost v okviru uporabe člena 12(2)(b) Direktive 2011/95/EU, da se upošteva prestana kazen, pomilostitev ali amnestija ali katera koli druga okoliščina podobne narave, pomenila deloma, da presoja teže kaznivega dejanja in individualne odgovornosti prosilca za mednarodno zaščito, ki je storil kaznivo dejanje, ne bi bila več odločilna v zgoraj navedenih okoliščinah in da se med drugim vse take osebe ne bi več šttele za „osebe, ki niso upravičene do zaščite, ki jo daje status begunca“.

- 39 Res je, da izključitveni razlogi subjektom, za katere je bilo ugotovljeno, da potrebujejo mednarodno zaščito, odvzamejo jamstva, določena v Ženevski konvenciji iz leta 1951 in Direktivi 2011/95/EU, ter so v tem smislu omejitve ali izjeme od uporabe humanitarne norme. Glede na možne posledice uporabe izključitvenih razlogov pa je nujen še posebej previden pristop (glej sklepne predloge generalnega pravobranilca P. Mengozzija z dne 1. junija 2010 v združenih zadevah B (C-57/09) in D (C-101/09) (EU:C:2010:302, točka 46)). V pojasnilu izvršnega odbora visokega komisarja Združenih narodov za begunce (UNHCR) o izključitvenih klavzulah Note on the Exclusion Clauses št. EC/47/SC/CRP.29 je v komentarju o členu 1(F)(b) Ženevske konvencije navedeno, da je treba uporabiti „tehtanje“: ta preizkus zagotavlja, da izključitev ne privede do škode za storilca kaznivega dejanja, ki je večja od tiste, ki jo prinaša domnevno kaznivo dejanje. Zato bi bilo treba njegovo težo pretehtati glede na raven pregona, ki ji bo storilec kaznivega dejanja verjetno izpostavljen v izvorni državi. Če je pregon, pred katerim obstaja strah, tako hud, da ogroža življenje ali svobodo storilca kaznivega dejanja, bo uporabo te izključitvene klavzule upravičilo le izjemno hudo kaznivo dejanje.⁷ Po mnenju tega senata je zahteva za zgoraj navedeno „tehtanje“ načeloma zagotovljena z načelom nevračanja, ki je zagotovljeno v zvezi s prosilcem za mednarodno zaščito tudi, kadar je ta zavrnjena, kakor v okoliščinah v postopku v glavni stvari.

III.

- 40 [...] [obveznost vložitve predloga v skladu s členom 267 PDEU, tretji odstavek]
- 41 Da bi se v teh okoliščinah odpravili dvomi, ki so se pojavili glede razlage in uporabe določbe prava Unije, upoštevne za pravna razmerja, ki so sporna v obravnavnem sporu, je primerno Sodišče zaprositi za razlago člena 12(2)(b) Direktive 2011/95/EU v povezavi [...] s členom 18 Listine Evropske unije o

⁷ Note on the Exclusion Clauses EC/47/SC/CRP.29 izvršnega odbora visokega komisarja Združenih narodov za begunce (UNHCR), točka 18; <https://www.unhcr.org/publications/note-exclusion-clauses>

temeljnih pravicah. Odgovor na vprašanje iz izreka tega sklepa je za obravnavano zadevo ključen, ker bi ob zlasti zagotavljanju primarnosti prava Unije omogočil tudi zagotavljanje enotne nacionalne sodne prakse.

Glede na navedeno [...] [navedba določb procesnega prava] je senat vrhovnega upravnega sodišča Litve v razširjeni sestavi [...]

sklenil:

[...] [standardne postopkovne navedbe]

Sodišču Evropske unije se predloži to vprašanje za predhodno odločanje:

„Ali je treba člen 12(2)(b) Direktive 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite v povezavi s členom 18 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah razlagati tako, da je treba pri presoji, ali za dejanja osebe, ki sicer izpolnjuje merila za priznanje statusa begunca, veljajo razlogi za izključitev iz statusa begunca iz člena 12(2)(b) Direktive 2011/95/EU, upoštevati kazen, ki jo je ta oseba že prestala, dejstvo, da je bila pomiloščena ali bila deležna amnestije ali katero koli drugo okoliščino podobne narave?“

[...]

[standardne postopkovne navedbe in sestava sodišča]